

Žaloba si stěžovala, že žalovaní překáží žalobcům ve výkonu tohoto práva tím, že na služebním pozemku zřídili plot, jenž jim cestu znemožňuje. Žalobní prosba pak žádala odstranění nejen tohoto plotu, ale i všech jiných zřízení, jež výkonu práva jízdy překáží, ale v celém řízení neudali žalobci, jaká jiná zřízení by to ještě byla. Pouze místním ohledáním vyšlo na jevo, že by po případě byla překážkou i studně. Možno míti tedy zření pouze k plotu a nejvýše ještě, ač to žalobci sami neuplatňovali, také k studni. Kdyby žalovaní tyto překážky — plot, po případě i studni — byli zřídili teprv po zřízení sporné služebnosti, bylo by to rušení práva žalobců a byli by tito oprávněni odstranění překážek (rušení) žádati. (§ 1028 n. obč. zák.) Tomu ale tak není. Po doznání, které žalobci v odvolacím sdělení učinili, jest bezesporo, že plot i studna stály již při zřízení služebnosti a zápisu její do knih, a že žalobci při uzavření smlouvy ze dne 24. srpna 1916 věděli, že plot a studně existují. Nejde tedy o porušení zřízeného práva služebnosti, nýbrž o to, aby se provedlo zařízení k výkonu služebnosti potřebné: k tomu ale nejsou povinni majitelé služebního pozemku (žalovaní), nýbrž musí si to oprávnění (žalobci) provést sami a to na svůj náklad. Musila by tedy žalobní prosba zníti tak, že by poznačila nejprv »vhodné místo«, kudy se choditi a jezdit má, a žádala, aby žalovaní uznáni byli povinnými trpěti, by oni, žalobci, překážky chůze a jízdy na tom místě stávající odstranili, nemůže ale odstranění žalovaným ukládati. To by bylo možno jen, kdyby tato povinnost byla bývala majitelům služebního pozemku buď hned ve smlouvě nebo pozdější úmluvou uložena, kdyby tedy pro ni byl zvláště titul, z něhož by takový obligační nárok platně byl vzešel. Vyvozovati tuto povinnost z pouhé služebnosti jako věcného práva nelze. Rovněž ale nelze za to míti, jak žalovaní tomu chtějí, že se ta povinnost rozuměla sama sebou, když při smlouvě ze dne 24. srpna 1916 překážky už stávaly: bylo by násilné, této smlouvě takový smysl přikládati. Takové ustanovení smlouvy (§ 1021 a 1022 něm. obč. zák.) připouští a pojímá potom povinnost takto uloženou jako reální břemeno, předpokládaje ovšem, že stihá každého držitele služebního pozemku (§ 1105 něm. obč. zák.). Zde ale takové ustanovení smlouva dle obsahu svého, jenž jest nesporný, neobsahuje. K stejným důsledkům došlo by se i dle práva československého. Jestliže odvolací soud dovozuje tu z § 495 obč. zák., že propůjčení služebnosti zavazuje propůjčitele také k provedení zařízení, jehož k výkonu služebnosti třeba, tedy daleko přestřeluje: § ten toliko stanoví, že byla-li stará cesta zničena, musí nový prostor poukázán býti, nepraví ale, kdo ho má zříditi, o tom mluví § 483 řka, že to náleží na oprávněného.

Čís. 1342.

Dědicové mohou i před dojitím úmrtního zápisu notáře oznámiti soudu, že si pozůstalost projednají sami (čl. IX. zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 13. prosince 1921, R I 1039/21.)

Poručník nezl. dědice oznámil pozůstalostnímu soudu, že si projedná pozůstalost sám, ač soud dosud neodevzdal pozůstalost notáři nebo ne-

vydal usnesení, že projedná pozůstalost sám. Pozůstalostní soud návrhu vyhověl a stanovil žadateli tříměsíční lhůtu k projednání pozůstalosti. Rekursní soud k rekursu notáře změnil napadené usnesení v ten smysl, že nevzal na vědomí uvedené oznámení poručnickovo. Důvody: Stěžovatel uplatňuje právem, že soud první stolice neřídil se předpisy čl. IX. zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. Podle těchto předpisů měl první soud oba úmrtní zápisy vzhledem k tomu, že jak po Františce W-ové, tak i po Karlu W-ovi zůstalo jmění, dodati stěžujícímu si notáři, nechtěl-li se zachovati dle ustanovení posledního odstavce a provést projednání pozůstalosti sám. V tomto případě, t. j. kdyby tak sám učiniti chtěl, bylo by ovšem dotyčné usnesení doručiti notáři a všem dědicům, jimž přísluší proti němu právo rekursu. Dědicové, pokud se týče jejich zástupci mohou podle druhého odstavce, odevzdá-li soud úmrtní zápis notáři, do 14 dnů potom, kdy se jim dostalo vyrozumění o úmrtí neb obsílky ku projednání, oznámiti notáři, písemně neb ústně, že si sami pozůstalost projednají. Toto oznámení lze tedy učiniti jen v případě, když úmrtní zápis (pozůstalostní spisy) odevzdány byly soudem k projednání notáři, a jen tomuto, nikoliv však soudu, když soud se usnesl, že pozůstalost sám projedná a spisy za tím účelem u soudu ponechá, nebo když dosud takového usnesení neučinil a spisy notáři neodevzdal. Bylo tudíž vzhledem k ustanovením čl. IX. citovaného zákona na soudu první stolice, aby buďto se usnesl, měl-li k tomu závažných důvodů, že pozůstalost sám projedná a usnesení to notáři a dědicům doručí, aneb úmrtní zápisy dodal k projednání notáři, jemuž pak dědicové v stanovené lhůtě oznámiti mohli, že si projednají pozůstalost sami. Poněvadž soud první stolice oznámení dědice (jeho zákonného zástupce), že pozůstalost projedná si sám, k soudu přijal, a lhůtu k předložení projednání udělil, aniž by shora uvedené usnesení dle posl. odst. čl. IX. cit. zák. učinil, neb úmrtní zápisy notáři byl dodal, jeví se rekurs notářův býti odůvodněn.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upřít oprávněnosti. Dle článku IX. zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n., mohou dědicové nejpozději do 14 dnů po tom, kdy se jim dostalo vyrozumění o úmrtí neb obsílky ku projednání, oznámiti notáři, že si sami pozůstalost projednají. Toto místo zákonné předpokládá, že úmrtní zápisy notáři byly již dodány a že pozůstalostní soud v tomto bodu dostal svým povinností. Nestalo-li se tak, mohou dědicové i před dojitím úmrtního zápisu soudu oznámiti, že si sami projednají pozůstalost, neboť uvedený článek IX. stanoví pouze poslední lhůtu k tomuto oznámení a nemá na mysli, protahovati uplatňování práv dědiců, vyplývajících z ustanovení §§ 117 a 152 patentu o nesporném řízení, jež zákonem ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n., nebyly změněny. Jinak musily by spisy zbytečně býti zasílány notáři a strany musily by vůči tomuto opakovati přání před soudem již projevené. V tomto případě měl první soudce, jak správně uvádí druhá stolice, úmrtní zápisy ihned zaslati notáři; neučinil-li tak, nemůže toto porušení zákona býti na újmu dědiců, ani jí zabrániti, by zmíněné oznámení neučinila soudu pozůstalostnímu, to tím méně, jelikož uvedený článek

IX. zmíněného zákona dřívějšího oznámení nezakazuje. Že pozůstalostní soud v tomto případě nezamýšlel projednatí pozůstalost sám a se usnésti ve smyslu posledního odstavce uvedeného článku IX., vychází z toho, že oznámení poručníka vzal na vědomost a mu udělil k projednávání pozůstalosti tříměsíční lhůtu. Za tohoto stavu věci není potřebí, by první soudce se znovu usnášel neb dodal spisy notáři.

Čís. 1343.

Řádné bydliště osoby pomíjí, opustí-li je, nemajíc jistoty, zda a kdy se tam navrátí.

Výrok soudu, že strana má na určitém místě řádné bydliště, jest právním závěrem, nikoli skutkovým zjištěním.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1921, R I 1415/21.)

Žalovaný přijel dne 10. září 1919 na zotavenou ze Záhřebu v Chorvatsku do Děčína a pobyl tam až do 31. prosince 1919. Proti žalobě, podané na něho u okresního soudu v Děčíně a doručené mu dne 24. října 1919 vznesl žalovaný námitku nepřislušnosti, již soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepřislušnosti. **Důvody:** Osoby, nemající v tuzemsku ani jinde bydliště, to jest místo, které osoba zvolila za střed své působnosti, v úmyslu tam stále setrvati, mají obecné sudiště v místě dočasného pobytu v tuzemsku jakéhokoli trvání, třeba nahodilého (§ 67 j. n.). Záleží při tom jen na tom, aby za pobytu v tuzemsku bylo lze doručiti žalobu (§ 29 j. n.). První soud zjistil, že žalovaný v době doručování žaloby meškal v Děčíně, žalobu dne 24. října 1919 přijal a teprve dne 1. ledna 1920 vrátil se do Záhřebu. Jsou tu tedy veškeré podmínky sudiště podle § 67 j. n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

První soudce zjistil, že žalovaný, když se 10. září 1919 ze Záhřebu do Děčína na zotavenou k rodičům odebral, zde do 31. prosince 1919 pobyl, a dne 1. ledna 1920 opět do Záhřebu se vrátil, neměl úmyslu, v Děčíně trvale zůstatí a bydletí, nýbrž pouze po čas, co byl nemocen, a vyvodil z toho závěr, že žalovaný od 10. září 1919 do 31. prosince 1919 v Děčíně řádného bydliště (§ 65 a 66 j. n.) neměl, nýbrž toliko dočasný pobyt. Aby tento dočasný pobyt v tuzemsku mohl se státi důvodem místní příslušnosti tuzemského soudu, jest potřebí, aby žalovaný neměl bydliště ani v tuzemsku, ani v cizozemí. Má-li bydliště v cizozemí, není zde důvodu příslušnosti dle § 67 j. n. Žalovaný tvrdí, že má řádné bydliště v Záhřebě. Že měl žalovaný řádné bydliště v Záhřebě do 9. září 1919 a od 1. ledna 1920 usoudil první soudce správně, neboť tehdy měl tam žalovaný své bydliště i své zaměstnání a své svršky, zejména šatstvo a prádlo, a měl i úmysl tam trvale meškati. V čase od 10. září 1919 do 31. prosince 1919 však tam více neměl ani zaměstnání, byl totiž zaměstnavatelem pro nemoc propuštěn (byl i se slibem, že až se uzdraví, bude opět přijat), a odstěhoval se ze Záhřebu do Děčína, opustiv dosavadní